

Associació d'Estudiants
Progressistes

AEP

**Populisme i
impopularitat en la
nova llei d'universitats**

Publicat el dimecres 4 de juliol de 2007

Lluís Camprubí (coordinador nacional de l'AEP) Andreu Espasa (director d'El Queixal, òrgan d'expressió de l'AEP)

El marc de convivència democràtic, fonament civilitzatori que permet expressar les discrepàncies de manera no traumàtica, no sempre es troba exempt d'atacs, fins i tot des del mateix govern.

L'existència de la democràcia, fruit d'un esforç de consens i contenció per part de tot l'espectre polític, implica un conjunt de drets i deures que va més enllà de la il·lusió del sufragi universal. La democràcia ha de garantir uns serveis de salut, d'ensenyament, de transports i de justícia a l'abast de tothom, independentment del poder adquisitiu de cada ciutadà. Són drets, no privilegis. El pacte democràtic segons el model europeu (almenys fins als anys noranta) inclou l'aposta, complicada i imperfecta, de fer compatibles les llibertats individuals amb el compromís d'evitar l'exclusió social. En la construcció d'una democràcia plena, l'enfortiment d'un sistema d'ensenyament universitari que garanteixi la igualtat d'oportunitats és una tasca ineludible. De la mateixa manera, l'ús exemplar d'una democràcia interna, en què tots els membres de la comunitat universitària participin de la presa de decisions en les proporcions adequades, és, a més d'una conquesta del moviment universitari durant la Transició, una exigència irrenunciable per tal d'avançar en la implantació dels valors democràtics a tots els nivells de la societat.

El govern del Partit Popular ha aconseguit sorprendre'ns un cop més. La nova sorpresa, desagradable i indignant com de costum, ha estat la de fer una Llei d'Universitats sense consultar a cap sector representatiu de la comunitat universitària. Ha fet una llei, a més, que no resol els problemes de ningú ni garanteix les funcions bàsiques de la institució universitària. La Ley Orgánica de Universidades (LOU) redueix l'autonomia universitària, potencia el desequilibri territorial, crea universitats de primera i de segona, dificulta l'accés a la universitat per motius econòmics i rebaixa la democràcia interna. A més, ni la llei ni el govern preveuen cap augment de finançament públic que faci front a les reformes que pretenen imposar (la mobilitat estatal, per exemple) i millori el precari estat pressupostari en què es troben les nostres universitats. Sembla evident que els motius que han impulsat aquesta llei no són els de respondre a les demandes de la universitat i de la societat sobre l'ensenyament superior universitari. Segons els objectius del govern, la universitat és un dels sectors estratègics on encara s'han de fer reformes estructurals per tal d'adaptar-lo a les necessitats de la dreta (en les seves vessants política, econòmica, social i cultural), a través de les necessàries reformes estructurals. La voluntat d'hegemonitzar la universitat cap a la dreta, de fer-la agenollar al pensament, la gestió i els interessos dels més poderosos, repon també a les recomanacions del Banc Mundial en el seu informe de l'any 1995, L'ensenyament superior: les lliçons derivades de l'experiència, i a les polítiques de retallada de despesa pública derivades del Tractat d'Amsterdam de la Unió Europea. La LOU és una llei pensada des de dalt i per als de dalt, sense comptar amb els universitaris i sense satisfer les necessitats socials de l'ensenyament públic.

Quan el govern parla d'incloure més control de la societat en el govern de les universitats, es refereix exclusivament a la presència de representants polítics, empresarials i de la banca. Aquesta visió simplista i simptomàtica del que el PP entén per societat xoca violentament amb la visió oberta i inclusiva de la comunitat universitària. La universitat és conscient del deute que té amb la societat i de la legítima participació de la societat civil en òrgans consultius, però aquest deute no pot significar la substitució de la lògica específica dels béns de cultura, per la de la lògica de la rendibilitat a curt termini i del benefici empresarial. El deute de la universitat amb la societat ha de ser el d'assegurar els efectes que té l'ensenyament en l'atenuament de les desigualtats socials, així com en el desenvolupament de persones amb l'esperit crític despert, capaces d'exercir les seves obligacions com a ciutadans. La ingerència del poder empresarial en la gestió, i les dificultats en l'accés i en la permanència per motius econòmics, provocarien l'exclusió d'un nombre major de joves a la

universtat. La marginació creixent de les famílies més desfavorides en el món universitari tindria uns efectes de difícil reversibilitat, uns efectes retrògrads i injustificables que els estudiants no estem disposats a tolerar.

Una llei que perjudica tan clarament la majoria del país necessita uns aspectes populistes per enredar la població amb cortines de fum que no resisteixen el més mínim examen seriós de la realitat. La pretesa desaparició de la prova de selectivitat no és més que una multiplicació de proves per cada centre sol·licitat i una reparició de l'examen de revàlida del batxillerat. L'altra mesura ampliament anunciada i no menys demagògica que l'anterior és l'elecció del rector per sufragi universal ponderat. Aquesta mesura neix perversa pel caràcter ponderat del sufragi (és que el vot d'un estudiant és centenars de cops menys valuós i conscient que el d'algú altre?) i suposa una pèrdua de competències per al Claustre en les seves funcions de control sobre l'equip rectoral. Tot fa pensar que aquestes eleccions a rector seran un espectacle depriment en què el debat sobre la universitat es pot veure contaminat per dinàmiques partidistes alienes a aquesta institució.

Les mobilitzacions d'estudiants, professors i Personal d'Administració i Serveis (PAS) han estat tot un èxit. La voluntat d'agrupar el màxim nombre de gent en una lluita consensuada i amb perspectives de guanyar és més necessària i allisonadora que mai. Estaments universitaris amb idees històricament divergents han consensuat les reivindicacions i han creat un front comú per lluitar contra la LOU. Volem traslladar aquesta experiència unitària al conjunt de la societat, perquè és, en última instància, la principal afectada d'aquest atac a la universitat pública. Perquè la universitat assoleix el seu sentit ple quan es troba realitzant la seva tasca de motor i servei a la societat, en comptes d'esdevenir una institució d'accés restringit i d'interessos estranys. Hem de fer una nova llei d'universitats amb els passos i els terminis adients, construint-la amb les propostes i suggerències de tota la societat. Només amb una llei feta amb l'indefugible debat universitari i social, podrem construir una universitat adaptada al nostre temps i oberta a tothom.